

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (۱۰۲) وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (۱۰۳) وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (۱۰۴) وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ (۱۰۵)» (آل عمران).

۱۰۲- ای کسانی که ایمان آورده اید! آن چنان که حق تقوی و پرهیزکاری است از خدا پرهیزید، و از دنیا نروید مگر اینکه مسلمان باشید.

۱۰۳- و همگی به ریسمان خدا چنگ زنید و پراکنده نشوید، و نعمت (بزرگ) خدا را بر خود بیاد آرید که چگونه دشمن یکدیگر بودید و او در میان دل‌های شما الفت ایجاد کرد، و به برکت نعمت او برادر شدید، و شما بر لب حفره ای از آتش بودید، خدا شما را از آنجا برگرفت (و نجات داد) این چنین خداوند آیات خود را برای شما آشکار می سازد شاید هدایت شوید.

۱۰۴- باید از میان شما جمعی دعوت به نیکی کنند و امر به معروف و نهی از منکر نمایند و آنها رستگارانند.

۱۰۵- و مانند کسانی نباشید که پراکنده شدند و اختلاف کردند (آنها) پس از آنکه نشانه های روشن (پروردگار) به آنان رسید، و آنها عذاب عظیمی دارند.

تقدیر و تشکر:

شکر و سپاس و ستایش از آن معبودی است که واجب‌الوجود است. آفریدگاری که یگانگی‌اش را ذره ذره هستی به تماشا گذاشته است. معبودی که بخشنده فروغ خرد در وجود آدمی است. خداوندی که اختلاف زبان‌ها و آداب تنها وسیله‌ای برای شکرگذاری از زیبایی و شگفتی‌های هنر اوست. رزاقی که موحد و بی‌دین در سفره کرمش یکسانند. آفریننده‌ای که دانش مخلوقاتش، تنها یک داستان از کمال قدرت او محسوب می‌شود. بزرگی که بلبل خوش آواز، در یادآوری نعمت‌های رنگارنگ او هزار دستانست. کریمی که تنها یک قطره از دریای موهبتش به مثابه باران کلان نیسان است. ستاری که نسیم لطفش گوهر بقاء هر دو ستار است. پیدایی که خرد خردمندان، در بزرگی کمال او درمانده است. ناپیدایی که خیال و اندیشه، از شناخت عمق جلال وی ناتوان است. تنهایی که مطلوب و مقصود رهروان سرزمین هدایت و بیابان عشق است. بی‌نیازی که عاشقان حقیقت و صورت پرستان را محبوب اوست. و درود و صلوات بی‌پایان بر شکوفه بوستان آفرینش، چراغ افروز چشم اهل بینش، طراز کارگاه آفرینش، خاتم پیامبران محمد مصطفی -صلی الله علیه وسلم- و بر آل و عترت وی و دگر بر اصحاب و اهل نصرت وی باد.

این تحقیق و پژوهش نتیجه تلاش تمام افرادی است که به نحوی با اینجانب همکاری نموده اند اینک بر خود لازم می‌بینم از زحمات همه آنها تشکر و قدردانی بنمایم:
از استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر قاسم بستانی که دلسوزانه و فعالانه و با رویی گشاده و بدون محدودیت زمان و مکان، با راهنمایی بی‌دریغشان این رساله همراهی نمودند قدر دانی می‌کنم.
از استاد مشاور جناب آقای دکتر ناصر سودانی که با وجود مشغولیت‌هایشان، با صبر و متانت، انجام این پژوهش را ممکن ساخته اند، خالصانه تشکر و قدردانی می‌کنم.

تقدیر و تشکر و امتنان فراوان دارم از الطاف تمامی اساتید و بزرگوارانی که در این دوره تحصیلی افتخار شاگردی و کسب فیض از حضورشان را داشتم به خصوص از اساتید گرانقدرم جناب آقای دکتر علی مطوری، دکتر سید یوسف محفوظی، دکتر سردار شهبابی، دکتر داود معماری و دکتر شکیب انصاری معاون پژوهشی - تحصیلات تکمیلی دانشکده، دیگر اساتیدی که به طور غیر مستقیم از محضرشان کسب فیض کرده ام تشکر و سپاسگذارم.

از مسؤل و کارمندان فهیم و نستوه کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه شهید چمران اهواز و همچنین از جناب آقای مهندس سرکهکی مسؤل سایت دانشکده الهیات دانشگاه شهید

چمران اهواز به خاطر محبت ها و کمک هایی که به اینجانب مبذول داشتند صمیمانه تشکر و سپاسگذاری می کنم.

ازمسئولین محترم دانشگاه شهیدچمران که با ایجاد فرصت زمینه ادامه تحصیل را برای بنده و دیگر دانشجویان فراهم نمودند قدردانی می کنم.

و درپایان لازم می دانم از خانواده گرامیم، پدر و مادر عزیزم و همسرم که باحمایتهای بی دریغ معنوی خویش همواره مشوق و عامل موفقیتهای من بوده اند و فرزند خردسالم که با تحمل محرومیتها و مشکلات، مرایاری کردند سپاسگزاری نمایم.

محمد جعفرنژاد

شهریورما ۱۳۸۸

« فهرست »

عنوان	صفحه
کلیات	
کلیات طرح و تبیین موضوع.....	۲.....
موضوع تحقیق و میزان ضرورت و اهمیت آن.....	۳.....
پیشینه تحقیق.....	۵.....
اهداف تحقیق.....	۷.....
روش و شیوه تحقیق.....	۸.....
واژه های کلیدی تحقیق.....	۱۳.....
بخش اول: سوره مریم.....	۱۴.....
مقدمه.....	۱۵.....
شماره «۱» «فضایل سوره مریم»	
تفاسیر اهل سنت.....	۱۹.....
مصادر روایی اهل سنت.....	۲۱.....
سند حدیث نزد اهل سنت.....	۲۱.....
تفاسیر شیعه.....	۲۳.....
مصادر روایی شیعه.....	۲۵.....
سند حدیث نزد شیعه.....	۲۵.....
شماره «۲» «وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا» (مریم/۱۴).	
«شماره الف/۲»	
تفاسیر اهل سنت.....	۲۶.....
مصادر روایی اهل سنت.....	۲۶.....
سند حدیث نزد اهل سنت.....	۲۸.....
«شماره ب/۲»	
تفاسیر اهل سنت.....	۳۰.....
مصادر روایی اهل سنت.....	۳۰.....
سند حدیث نزد اهل سنت.....	۳۱.....

- ۳۲..... تفاسیر اهل سنت.....
- ۳۳..... مصادر روایی اهل سنت.....
- ۳۳..... سند حدیث نزد اهل سنت.....
- ۳۴..... تفاسیر شیعه.....
- ۳۵..... مصادر روایی شیعه.....
- ۳۵..... سند حدیث نزد شیعه.....
- شماره «۳» «وَأَنْذَرَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ» (مریم/۳۹).
- ۳۶..... تفاسیر اهل سنت.....
- ۳۷..... مصادر روایی اهل سنت.....
- ۴۳..... سند حدیث نزد اهل سنت.....
- ۴۳..... تفاسیر شیعه.....
- ۴۵..... مصادر روایی شیعه.....
- ۴۶..... سند حدیث نزد شیعه.....
- ۴۷..... بررسی برخی لغات حدیث.....
- ۴۷..... تحلیل متن.....
- شماره «۴» «وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا» (مریم/۵۵).
- ۵۴..... تفاسیر اهل سنت.....
- ۵۵..... مصادر روایی اهل سنت.....
- ۵۷..... سند حدیث نزد اهل سنت.....
- ۵۹..... تفاسیر شیعه.....
- ۶۰..... مصادر روایی شیعه.....
- ۶۰..... سند حدیث نزد شیعه.....
- شماره «۵» «وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا» (مریم/۷۲).
- ۶۱..... تفاسیر اهل سنت.....
- ۶۲..... مصادر روایی اهل سنت.....
- ۶۵..... سند حدیث نزد اهل سنت.....

۶۶.....	تفاسیر شیعه.....
۶۷.....	مصادر روایی شیعه.....
۶۸.....	سند حدیث نزد شیعه.....
۶۹.....	تحلیل متن.....
	بخش دوم: سوره طه
۷۸.....	مقدمه.....
	شماره «۱» «در فضیلت سوره طه»
۸۱.....	تفاسیر اهل سنت.....
۸۲.....	مصادر روایی اهل سنت.....
۸۴.....	سند حدیث نزد اهل سنت.....
۸۵.....	تفاسیر شیعه.....
۸۶.....	مصادر روایی شیعه.....
۸۶.....	سند حدیث نزد شیعه.....
	شماره «۲» «در فضیلت سوره طه»
۸۷.....	تفاسیر اهل سنت.....
۸۷.....	مصادر روایی اهل سنت.....
۸۸.....	سند حدیث نزد اهل سنت.....
۸۸.....	تفاسیر شیعه.....
۸۹.....	مصادر روایی شیعه.....
۸۹.....	سند حدیث نزد شیعه.....
	شماره «۳» «در فضیلت سوره طه»
۹۰.....	تفاسیر اهل سنت.....
۹۰.....	مصادر روایی اهل سنت.....
۹۰.....	سند حدیث نزد اهل سنت.....
۹۱.....	تفاسیر شیعه.....
۹۱.....	مصادر روایی شیعه.....
۹۱.....	سند حدیث نزد شیعه.....

شماره «۴» «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي» (طه/۱۴).

تفاسیر اهل سنت..... ۹۳

مصادر روایی اهل سنت..... ۹۵

سند حدیث نزد اهل سنت..... ۹۶

تفاسیر شیعه..... ۹۶

مصادر روایی شیعه..... ۹۷

سند حدیث نزد شیعه..... ۹۹

تحلیل متن..... ۱۰۰

شماره «۵» «إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا

تَحْزَنَ...» (طه/۴۰).

تفاسیر اهل سنت..... ۱۰۴

مصادر روایی اهل سنت..... ۱۰۵

سند حدیث نزد اهل سنت..... ۱۰۸

تفاسیر شیعه..... ۱۰۹

مصادر روایی شیعه..... ۱۱۰

سند حدیث نزد شیعه..... ۱۱۰

شماره «۶» «وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَىٰ» (طه/۷۵).

تفاسیر اهل سنت..... ۱۱۱

مصادر روایی اهل سنت..... ۱۱۲

سند حدیث نزد اهل سنت..... ۱۱۷

تفاسیر شیعه..... ۱۱۸

مصادر روایی شیعه..... ۱۲۰

سند حدیث نزد شیعه..... ۱۲۰

تحلیل متن..... ۱۲۱

شماره «۷» «يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا» (طه/۱۰۲).

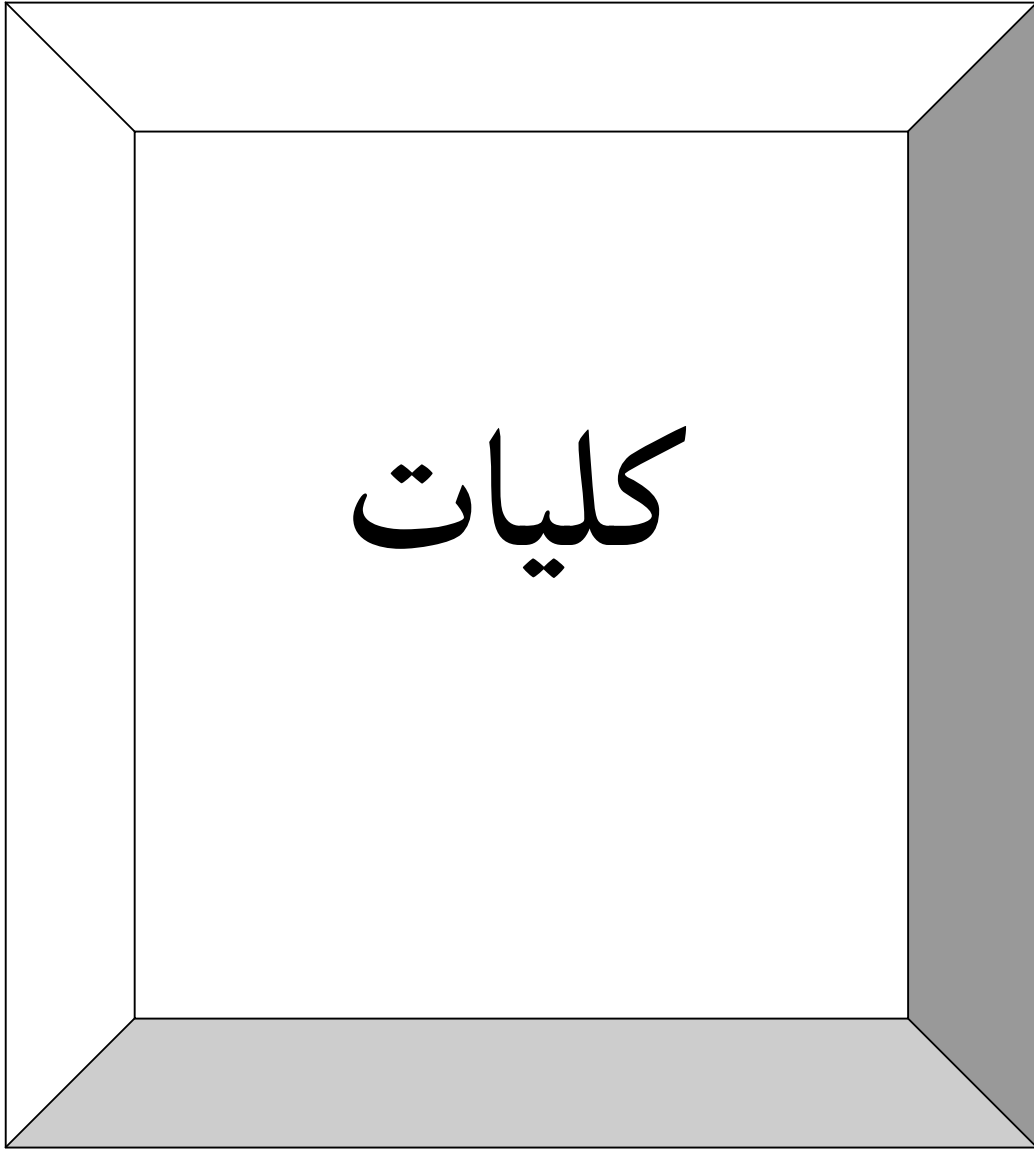
تفاسیر اهل سنت..... ۱۳۱

مصادر روایی اهل سنت..... ۱۳۲

- سند حدیث نزد اهل سنت..... ۱۳۴
- تفاسیر شیعه..... ۱۴۰
- مصادر روایی شیعه..... ۱۴۱
- سند حدیث نزد شیعه..... ۱۴۳
- تحلیل متن..... ۱۴۳
- شماره «۸» «قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبْلَى» (طه/۱۲۰).
- تفاسیر اهل سنت..... ۱۵۲
- مصادر روایی اهل سنت..... ۱۵۳
- سند حدیث نزد اهل سنت..... ۱۵۶
- تفاسیر شیعه..... ۱۶۱
- مصادر روایی شیعه..... ۱۶۱
- سند حدیث نزد شیعه..... ۱۶۳
- بررسی برخی لغات حدیث..... ۱۶۶
- تحلیل متن..... ۱۶۷
- شماره «۹» «وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْثَنَّهُمْ فِيهِ وَرَزَقُ رَبِّكَ حَيْرٌ وَأَبْقَى» (طه/۱۳۱).
- تفاسیر اهل سنت..... ۱۷۱
- مصادر روایی اهل سنت..... ۱۷۳
- سند حدیث نزد اهل سنت..... ۱۷۳
- تفاسیر شیعه..... ۱۷۴
- مصادر روایی شیعه..... ۱۷۵
- سند حدیث نزد شیعه..... ۱۷۶
- تحلیل متن..... ۱۷۸
- شماره «۱۰» «وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى» (طه/۱۳۲).
- تفاسیر اهل سنت..... ۱۷۹
- مصادر روایی اهل سنت..... ۱۸۱

۱۸۳.....	سند حدیث نزد اهل سنت.....
۱۸۶.....	تفاسیر شیعه.....
۱۸۷.....	مصادر روایی شیعه.....
۱۸۹.....	سند حدیث نزد شیعه.....
۱۹۳.....	بررسی برخی لغات حدیث.....
	خاتمه
۱۹۴.....	و نتیجه.....
	چکیده
۱۹۹.....	انگلیسی.....
	منابع و
۲۰۰.....	مراجع.....

نام خانوادگی و نام: جعفرنژاد محمد
عنوان پایان نامه: بررسی مشترکات روایی شیعه و اهل سنت در جزء ۱۶ قرآن کریم «سوره مریم و طه»
استاد راهنما: جناب آقای دکتر قاسم بستانی
استاد مشاور: جناب آقای دکتر ناصر سودانی
درجه تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته: الهیات گرایش: علوم قرآن و حدیث
محل تحصیل (دانشگاه): دانشگاه شهید چمران اهواز
دانشکده الهیات و معارف اسلامی
تاریخ فارغ التحصیلی: ۱۳۸۸/۰۶/۲۵ تعداد صفحات: ۲۱۰ صفحه
کلید واژه: روایت، روایات تفسیری، تفسیر مأثور، مشترکات روایی، مصادر روایی، سند حدیث
<p>چکیده</p> <p>ارزشمندترین سرمایه ما مسلمانان قرآن مجید است و یکی از منابع مهم بهره‌وری از قرآن به کارگیری سنت یعنی احادیث پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) اوست. ما روایات زیادی در زمینه‌های مختلف داریم. احادیث و روایاتی که از روایان شیعه و سنی نقل گردیده که از جمله آنها روایاتی است که در تفسیر قرآن می باشد و اکنون تحت عنوان کتب تفسیر روایی در اختیار ما قرار داده شده است. رساله حاضر پژوهشی است به ذکر و بررسی روایتهای مشترک فریقین در تفسیر دو سوره (مریم و طه) در جزء ۱۶ قرآن می‌پردازد.</p> <p>این تحقیق در راستای دست یابی به مشترکات روایی فریقین در جهت تقریب مذاهب و با هدف بسترسازی، برای برقراری اتحاد میان شیعه و سنی و نزدیک ساختن دیدگاه‌های آنان به یکدیگر تدوین گشته است. از دید نویسنده اشتراک دیدگاه‌های مفسران شیعه و سنی در تفسیر پاره‌ای از آیات و استنادات واحد آنان، بهترین دلیل بر این مدعا به شمار می‌رود؛ اتخاذ چنین روشی باعث می‌گردد که نقاط ضعف و قوت این دیدگاه‌ها و برداشت‌ها روشن‌تر بشود و استنباطات و پژوهش‌های آنان با صحت بیشتری مقرون گردد. این تحقیق به روش کتابخانه‌ای و فیش برداری صورت گرفته است که پس از فیش برداری و استخراج مشترکات، تجزیه و تحلیل، و با استفاده از بعضی تفاسیر تحلیلی هردو فرقه، به نقد آن احادیث پرداخته شده است این پژوهش در سه بخش تنظیم شده است: بخش اول: کلیات؛ بخش دوم: سوره مریم؛ بخش سوم: سوره طه، خاتمه و نتایج.</p> <p>شیعه و سنی دارای مشترکات زیادی می باشند که در سوره مریم از مجموع ۲۵ روایت، ۵ روایت مشترک وجود داشت و در سوره طه از مجموع ۳۰ روایت، ۱۰ روایت مشترک پیدا و تجزیه و تحلیل شد.</p>

کلیات طرح و تبیین موضوع:

از همان آغاز که آیات کلام وحی بر پیامبر اسلام (ص) نازل گردید رسول خدا (ص) برای تبیین و تفهیم آیات به مردم همه سعی و تلاش خود را به کار بردند و در تفسیر برخی از آیات، جملات گهر باری را بیان فرمودند تا فهم و درک آیات برای پیروانش آسان گردد؛ مسلمانان نیز با جدیت به حفظ و کتابت قرآن و سخنان رسول خدا همت گماشتند به طوری که پس از وفات ایشان، این محفوظات و مکتوبات گنجینه ای گرانبها و میراث پر بهای بشری شدند که تاریکی جهل را از بین برد و چراغی فروزنده در مسیر توحید و یکتاپرستی و دوری از هر گونه شرک و جهالت و خرافات بود.

با گذشت زمان و وجود مشکلات سیاسی و اجتماعی و از طرفی با انشعاب مسلمانان به دو گروه شیعه و سنی و دنبال کردن هر فرقه ای روش خاص خود بسیاری از احادیث دستخوش تفسیر و تحریف و فراموشی گردید اما با همه اینها دانشمندان هر دو فرقه در تفسیر آیات قرآن به روایاتی توسل جسته اند که با تأمل و تحقیق روشن می شود که مشترکات زیادی بین آنها وجود دارد و با تأمل و یافتن این احادیث و روایات می توان گامی بزرگ در جهت اتحاد این دو فرقه عظیم اسلامی برداشت.

در این تحقیق با عنوان «مشترکات روایی اهل سنت و شیعه در جزء شانزده [سوره مریم و طه]» تلاش شده است که در ایندو سوره، احادیثی که در ذیل هر آیه ای از دیدگاه اهل سنت که در کتب معتبر روایی بیان گردیده مشخص گردد و با روایات و احادیث شیعه مقابله و مقایسه گردد و بالعکس؛ و روایات و احادیثی که مورد اتفاق فریقین می باشد چه اشتراک لفظی و چه معنوی استخراج

گردد.

در این تحقیق علاوه بر متن احادیث و شیوه‌ها و الفاظ آن، سند احادیث نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و سندهای مختلف مورد بررسی قرار گرفته است زیرا در تحلیل و صحت و سقم احادیث، و استناد و احتجاج به آنها دخالت مستقیم دارد.

در این پژوهش تلاش گردیده است که پس از بیان نقل قولها، با بهره‌گیری از کتب معتبر تحلیلی شیعه و اهل سنت، حدیث یا روایت در رابطه با آیه قرآنی مربوطه به آن تحلیل گردد تا هر محقق و خواننده به خوبی و روشنی به تطبیق یا عدم تطبیق حدیث با آیه پی ببرد.

در مورد اسامی هر بحث در قسمت فهرست موضوعات، سعی شده است که عنوان هر موضوعی، همان آیه‌ای باشد که در ذیل آن، روایتی وجود دارد و درباره آن بحث می‌شود.

در مجموع این مطالعه کاری است نو و جدید که راهگشای محقق در این زمینه می‌باشد و بستری است برای وحدت و نزدیکی مسلمین در همه ابعاد دینی می‌باشد.

موضوع تحقیق و میزان ضرورت و اهمیت آن:

پس از قرآن کریم، بزرگترین منبع و مصدر معارف اسلامی، سنت پیامبر(ص) است و از جهت موارد و آثار مترتب بر آن و اهمیت ویژه‌ای که برخوردار است و رسول اکرم(ص) مسلمانان را فراگیری و فهم و نشر و تبعیت از احادیث ترغیب نموده است و از آنان خواسته است تا به حفظ دین و تبلیغ آن همت گمارند از اینرو عالمان دینی، کتابت حدیث و صیانت از آن را از تحریف به روش علمی و اصولی سرلوحه کار خود قرار داده‌اند.

امروزه که چهارده قرن از نزول قرآن می‌گذرد تفاسیر و شروح زیادی بر قرآن نوشته شده

است هنوز بسیاری از آیات قرآن است که دارای نکات ژرف و عمیقی است که پرده از اسرار آن برداشته نشده است اما با بهره گیری از یک روش صحیح و معقول و علمی در جهت استفاده از احادیث و روایات می تواند تحولی بزرگ در فهم و درک آیات قرآن بوجود آورد.

پایان نامه حاضر پژوهشی است پیرامون مشترکات روایی شیعه و سنی که هر کدام دارای گنجینه ای عظیم حدیثی می باشند که در بسط و نشر آن سهم بسزائی دارند که از اهمیت خاصی برخوردار است و این گنجینه گرانبهای فریقین در مواردی نه چندان کم دارای مشترکاتی با هم می باشد که در طول تاریخ پنهان مانده است متأسفانه آنچه امروز بیشتر مد نظر است پرداختن به اختلافات اعتقادی ایندو فرقه اسلامی و همین امر دستاویزی برای دشمنان قسم خورده اسلام شده است تا با لطمه زدن به وحدت میان مسلمانان تیشه به ریشه اسلام بزنند غافل از اینکه ما بیشتر از آنکه اختلاف داشته باشیم دارای اشتراکاتی در زمینه های مختلف هستیم و در این مساله با مراجعه به کتب تفسیری روایی قابل اثبات است و با توجه به اینکه این مشترکات کمک شایانی در حل مسائل دینی می کند؛ نقطه عطفی برای وحدت و یکدلی جهان اسلام در برابر قرآن و توحید می باشد که از این جهت میزان ضرورت و اهمیت آن قابل تأمل می باشد.

و علت انتخاب این موضوع به نام «بررسی مشترکات روایی شیعه و اهل سنت در جزء ۱۶ قرآن کریم سوره «مریم» و «طه» چنین بوده است که در واقع هدف اصلی، تحقیق و پژوهش در زمینه مشترکات روایی دو فرقه بزرگ اسلامی بوده است که سوره های نامبرده در واقع سرمشقی بوده جهت این پژوهش و هر سوره و یا قسمتی از کتاب آسمانی قرآن که

انتخاب می شد این سؤال مطرح می شد لذا انتخاب ایندو سوره در واقع سرمشق و سرخط جهت تحقیق بوده است و هیچ هدف خاصی از انتخاب ایندو سوره مد نظر نبوده است.

این تحقیق به روش کتابخانه ای صورت گرفته است که مجموعه این کار تحقیقی

کاری است نو در زمینه تفسیر قرآن مجید و در جهت نزدیک نمودن دیدگاههای فرق

مسلمین و در جهت اتفاق و اتحاد هر چه بیشتر مسلمانان .

پیشینه تحقیق:

با نزول اولین آیات الهی، پیامبر اسلام(ص) پس از ابلاغ آیات قرآن به اصحاب خود، جهت

درک و فهم بهتر آنان ناگزیر به بیاناتی غیر از کلام الهی بوده اند و اصحاب نیز با شوق و ذوق به

فراگیری آن همت گماشتند و با گذشت زمان و افزایش تعداد موحدین و نزول تدریجی آیات نیاز به

تفسیر و توضیح کلام رسول خدا(ص) فزونی گرفت و رسول خدا(ص) نیز در هر جائی و به هر مناسبتی

کلامی نغز بیان می فرمودند که در سینه یارانش ثبت و ضبط می گردید و به عنوان حجت و تفسیر

قطعی آیات قرآن تلقی می گردید و مانند آیات قرآن مکتوب می گشت.

پس از وفات رسول خدا(ص) اصحاب ایشان و تابعین و علماء و از نظر شیعه امامان معصوم

(ع)، تا آنجا در توانشان بوده به حفظ دین و تحقیق در زمینه حدیث و نشر آن کوتاهی نکردند.

اما در همه دورانها به علت محدودیتهای سیاسی و اجتماعی، خیلی از احادیث مکتوب نشد و

فقط نسل به نسل سینه به سینه منتقل گردید که بعضا دچار تغییر و انحراف و فراموشی گشت.

کتابت حدیث گرچه از زمان رسول خدا (ص) شروع شد اما یکی از علومی است که چندان

عنایت و توجهی بدان نشده است و علماء و دانشمندان متوجه شدند که رکود این علم و بی توجهی

بدان چه زبانی متوجه جهان اسلام می نماید لذا مسلمین قدم پیش گذاشتند و به کارهای مهم و بزرگی در این زمینه دست زدند که تألیف صحاح سته اهل سنت و کتب اربعه امامیه از مهمترین این اقدامات است.

امروزه چه از سوی شیعه و چه از سوی اهل سنت گامهای مؤثر و کارساز تری در این زمینه برداشته شده است که یک روند تکاملی در پیش دارد، اما هر دو گروه مسلمین به طور جداگانه فعالیتهای انجام داده اند اما اثر مشترکی از آنها در دست نیست.

این تحقیق، شروع و آغاز یک حرکت جدید است که به نظر می رسد سابقه ای در تألیفات شیعه و اهل سنت نداشته باشد؛ مطالعه ایست نو که هدف آن ایجاد یک بستر جدید در تألیفات شیعه و اهل سنت می باشد.

پس ضرورت این مطالعه و ادامه و استمرار آن توسط دانشمندان و علماء امری روشن و بدیهی است و امید است که در سطح وسیعتر و بالاتر این کار انجام گیرد.

اهداف تحقیق:

هدف از این تحقیق در آغاز، نزدیک کردن نظرات هر دو گروه مسلمین در همه مسایل و از بین بردن اختلافات بی اساس و حذف روایات جعلی و ساختگی از کتب فریقین می باشد و اینجاست که اهمیت و ضرورت این مطالعه و تحقیق آشکار می گردد و به عنوان یک رسالت بر عهده همه دانش پژوهان و دانشمندان است که قدمهای مهمتر و بزرگتر در نزدیک کردن دیدگاههای همه مسلمین جهان بردارند.

اهدافی که این تحقیق دنبال می کند بطور اجمال می توان در موارد زیر خلاصه کرد:

۱- ایجاد انگیزه برای انجام تحقیقات جدید در زمینه قرآن و حدیث.

۲- آغاز حرکت جدید برای بیان مشترکات شیعه و اهل سنت در زمینه های مختلف به ویژه

روایات قرآنی.

۳- نزدیک کردن دیدگاههای دو گروه بزرگ مسلمین در زمینه های اعتقادی، اجتماعی،

فقهی، تاریخی... .

۴- تطبیق آیات با روایات و شناخت صحیح از سقیم و حذف و عدم اعتماد بر احادیثی که با

قرآن هماهنگ نمی باشد.

۵- آشنایی با محتوا و سند احادیث و راویان و سیر تاریخی حدیث و و انواع حدیث که برای

هر محقق در حوزه اسلامی و قرآن کریم لازم و ضروری است.

۶- آشنایی با متون تفسیر قدیم و جدید و همچنین آشنایی با مفسران بزرگ قرآن و آشنایی

با اندیشه های آنان اعم از شیعه و سنی.

۷- ایجاد یک بستر جدید برای دین شناسی زیرا دین شناسی بدون شناخت حدیث امکان

ندارد در صورتی می توان با اسلام حقیقی آشنا شد که از قرآن و حدیث در کنار هم استفاده کرد.

۸- به علت اینکه در حال حاضر منبعی که احادیث اهل سنت و شیعه در کنار هم و در ابواب

مختلف گرد آوری کرده باشند موجود نیست، طرح این احادیث در کنار هم برای استنباط فقیه بسیار

کار ساز می باشد که این تحقیق گامی در رسیدن به این هدف می باشد.

روش و شیوه تحقیق:

مطالعه و تحقیق حاضر در چند مرحله صورت گرفته است که می توان همه آنها را در موارد

زیر خلاصه کرد:

۱- ابتدا اسامی تفاسیر شیعه و اهل سنت اعم از روایی و غیر روایی بر اساس تاریخ وفات

مؤلفین آنها استخراج گردید تا در استخراج احادیث از تفاسیر، بر اساس قدمت تفاسیر باشد

۲- سپس سوره های «مریم» و «طه» همراه با ترجمه و تفسیر آنها از تفاسیر روایی فریقین با

توجه به قدمت آنها مطالعه و بررسی گردید که از میان آن تفاسیر، از اهل سنت، تفاسیر: جامع البیان

طبری، تفسیر القرآن العظیم ابن کثیر و از متأخرین نیز تفسیر درالمنثور سیوطی و از شیعه نیز تفاسیر:

التبیان طوسی، مجمع البیان طبرسی و از متأخرین نیز المیزان علامه طباطبائی انتخاب و مطالعه گردید

و احادیث هر کدام از تفاسیر ذیل هر آیه از هر دو سوره مشخص گردید.

۳- تطابق روایتهای مشخص و شماره گذاری شده تفاسیر فریقین :

الف: تطابق روایات تفاسیر یاد شده با همدیگر و استخراج مشترکات و مختصات فریقین از

آنها(فاکتور گیری):

ب: تطابق روایات اختصاصی اهل سنت با دیگر تفاسیر شیعه و همچنین تطابق روایات

انفرادی شیعه با دیگر تفاسیر اهل سنت از طریق نرم افزار.

۴- توسعه دامنه تحقیق با استفاده از تفاسیر روایی و غیر روایی فریقین؛ در این قسمت از ۲۰

تفسیر شیعه و ۶۰ تفسیر اهل سنت استفاده شده است.

۵- جهت جلوگیری از خطا و اشتباه، دو مرتبه این مراحل طی شده است.

۶- مرحله نگارش و تنظیم مشترکات که احادیث تکراری حذف گردید و احادیث مشترک

جهت جرح و تعدیل و شروح مشخص گردید.

۷- نگاشته شدن روایت مشترک اولین تفسیری که از لحاظ قدمت آن روایت را ذکر کرده

است و ترجمه آن؛

لازم به ذکر است که در قسمت ترجمه متون، اولین متن که ذکر می شود، ترجمه شده است و

از ترجمه بقیه متون که تقریباً مشابه هم می باشد خودداری شده است مگر اینکه متن حدیثی کاملاً با

بقیه فرق داشته باشد یا اینکه الفاظ آنها اختلاف فاحشی وجود داشته باشد که متون جدید نیز ترجمه

گردیده است.

۸- یافتن متابعات آن روایت در دیگر تفاسیر و ارجاع دادن آن در پاورقی.

۹- یافتن متابعات حدیث در کتب معتبر حدیثی فریقین؛

۱۰- جستجو در مورد سند حدیث و صحت و سقم روایت از منظر علماء رجال فریقین؛

که در این قسمت دو نکته لازم به یاد آوری است:

الف: در مواردی تعداد روایتها و همچنین سند آنها با دیگر روایتها فرق می کرد که در این

صورت امکان نداشت که سند تمام روایتها را ذیل یک عنوان «سند حدیث اهل سنت یا شیعه» ذکر

نمود لذا در اینگونه موارد هر کجا سند حدیثی جداگانه یافت می شد، ذیل همان حدیث ذکر شده است

و اگر در امهات کتب، درباره مجموعه ای احادیث یا یک مضمون یا یک متن، نظریه ای وجود داشته

است، در پایان مجموعه روایات، نظر کلی درباره سند آنها، ارائه شده است.

ب: اگر چه الفاظ تحمل حدیث از اهمیت ویژه ای برخوردار است اما در این تحقیق بنا بر

ضرورت و صعب بودن ترجمه همه الفاظ تحمل حدیث، از کلمه «از» استفاده شده است که اگر چه

برگردان این کلمه «عن» می باشد و «معنعن» بودن سندی، از قوت روایت می کاهد اما در این رساله،